

sygn. akt I C 1479/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

22 lutego 2022 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na rozprawie 22 lutego 2022 roku w W.

przy udziale protokolanta Natalii Barańskiej

sprawy z powództwa **Fundacji Ochrony (...)** z siedzibą w **Ś.**

przeciwko **V. L. Towarzystwu (...)** z siedzibą w **W.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 1 817 (tysiąc osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

I. Stanowiska stron

Fundacja Ochrony (...) z siedzibą w Ś. wniosła o zasądzenie od V. L. Towarzystwa (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. 5 845,65 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 2 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Wskazała, że dochodzi wypłaty kwoty, o którą zaniżono wypłacone K. L. (1) (jej poprzednikowi prawnemu tj. cedentowi cedenta) świadczenie wykupu z umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, podnosząc abuzywność postanowień umownych.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Podniosła zarzuty braku legitymacji czynnej oraz nadużycia prawa (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 40-47).

II. Ustalenia faktyczne

(...) Finanse sp. z o.o. była agentem pozwanej w zakresie dystrybucji ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi. Prezesem zarządu tej spółki był M. U., a wiceprezesem – E. U. – każde z nich uprawnione do samodzielnej reprezentacji, byli oni ponadto współnikami oraz mieli uprawnienia do podpisywania wniosków o zawarcie umów ubezpieczenia na życie z (...). Podpisywali te wnioski, nie weryfikując tożsamości ubezpieczających. Wnioski przynosili im sami klienci (niemający uprawnień do wykonywania czynności agencyjnych), zbierając podpisy innych klientów, celem uzyskania korzyści w ramach „programu lojalnościowego”, który spółka oferowała.

/zeznania świadka E. U., e-protokół rozprawy z 22 lutego 2022 r., 00:04:50-00:22:12; zeznania M. U., e-protokół rozprawy z 22 lutego 2022 r., 00:23:15-00:41:04; wydruk z KRS k. 75-79, zaświadczenie o zdaniu egzaminu k. 64/

Składki z tytułu w ten sposób „zawartych” umów ubezpieczenia opłacane były z konta K. U. – córki M. U., (...) związaną z biomasą. K. U. pozwoliła bowiem ojcu jako „dyrektorowi” korzystać z jej firmowego konta na potrzeby działalności

ubezpieczeniowej, nie interesując się tą działalnością ojca. Środki te pochodziły od współników (...) Finanse sp. z o.o. (...) Finanse sp. z o.o. podpisywali „umowy o zarządzaniu płatnościami”, które stwarzały „uzasadnienie” dla opłacania składek z konta (...). Nie płacili oni zatem sami żadnych składek, a ich rola ograniczała się wyłącznie do złożenia podpisów pod kilkoma dokumentami (wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia, umowa o zarządzaniu płatnościami, umowa cesji, o której w dalszej części uzasadnienia etc.).

/zeznania świadka K. U., e-protokół rozprawy z 12 października 2021 r., 00:10:45-00:26:38, potwierdzenia przelewów k. 57, 59-60, wydruk z (...) k. 61/

Opłacanie składek było warunkiem wypłaty przez pozwaną prowizji agentowi (...) Finanse sp. z o.o. Po wypłacie pełnej prowizji płatności z konta E. J. się kończyły, umowa ubezpieczenia podlegała rozwiązaniu wskutek nieopłacania składek zgodnie z OWU, co w konsekwencji skutkowało wypłatą pomijalnego świadczenia wykupu, wyliczonego bowiem wg współczynników zawartych w OWU, które w pierwszym roku trwania umowy wynosiły od 0% do 2% wartości rachunku.

/przyk ładowe OWU k. 14-26, potwierdzenia przelewów k. 57, 59-60, podsumowanie prowizji k. 58/

Jednakże, z uwagi na ugruntowaną linię orzeczniczą sądów powszechnych w Polsce, w świetle której „opłaty likwidacyjne” podlegają zwrotowi konsumentom jako pobrane na podstawie abuzywnych postanowień umownych, spółka (...) sp. z o.o. sp. j., której prezesem był T. B., partner biznesowy M. U., zawierała z „klientami” (...) Finanse sp. z o.o. umowy przelewu wierzytelności „o zwrot opłat likwidacyjnych”, a następnie dochodziła ich sama albo zbywała powodowej fundacji (której prezesem jest M. U.), która z kolei ich dochodziła.

/zeznania świadka T. B., e-protokół rozprawy z 28 grudnia 2021 r., 00:19:25-00:49:02; zeznania M. U., e-protokół rozprawy z 22 lutego 2022 r., 00:23:15-00:41:04, wydruk z KRS k. 71-74, wydruk z KRS k. 80-84, wydruk z KRS k. 85-89/

W ten oto sposób M. U. przy udziale E. U., K. U. i T. B. oraz założonych przez siebie jednostek organizacyjnych posiadających zdolność prawną czerpali zyski ze stwarzania pozoru świadczenia pozwanej usług agencyjnych.

K. L. (2) nie zawierała umowy ubezpieczenia na życie z (...) z pozwaną, nie podpisywała umów cesji z (...) sp. z o.o. sp.j., nie opłacała żadnych składek.

/zeznania świadka K. L. (2), e-protokół rozprawy z 28 grudnia 2021 r., 00:05:40-00:18:01/

Jednakże na skutek wniosku, pod którym widnieje podpis (...) pozwana uruchomiła obsługę tego ubezpieczenia, wypłaciła prowizję, a po zakończeniu umowy – świadczenie wykupu, po czym została (w niniejszym postępowaniu) pozwana o „zwrot opłaty likwidacyjnej”.

/polisa k. 13, rozliczenie umowy k. 27, wyciąg z raportu prowizyjnego k. 54, faktura k. 55, potwierdzenie przelewu k. 56, podsumowanie prowizji k. 58, wniosek k. 50-51, pismo k. 52, zestawienie k. 53/

III. Ocena dowodów

Zeznania świadka T. B. (e-protokół rozprawy z 28 grudnia 2021 r., 00:19:25-00:49:02) sąd ocenił jako niewiarygodne w zakresie, w jakim twierdził on, że nie wiedział o działaniach swojego partnera biznesowego M. U.. Sąd miał na uwadze intensywność ich współpracy, w tym założenie wspólnej spółki, jak również trudności w logicznym wyjaśnieniu przez świadka zawiłości związanych ze skomplikowanym obrotem między ich spółkami, który wobec tego może być wyjaśniony jedynie jako chęć utrudnienia wykrycia procederu (model tzw. karuzeli, znany z przestępczości karnoskarbowej), a także trudność w wypowiedzeniu się na temat rozmów z M. U. po rzekomym dowiedzeniu się o jego sposobie działania. Niewiarygodność jego zeznań wynika też z odsprzedania „wierzytelności” fundacji (...) za symboliczne 50 zł (k. 166v), podczas gdy powództwo zostało wytoczone o 5 845,65 zł.

Z kolei zeznania M. U., reprezentanta powódki, były niewiarygodne w zakresie, w jakim twierdził on, że to E. U. zawiadywała działalnością (...) Finanse sp. z o.o. Sąd, mając na uwadze całokształt powiązań podmiotowych i ról, jakie odegrały poszczególne osoby, nie ma wątpliwości, że to M. U. był postacią centralną, natomiast E. U. i K. U. zgodziły się mu w jego działalności pomóc, udzielając swoich nazwisk, podpisów, kont, firm etc., niemniej nie zawiadując tą działalnością. Nie stanowi to usprawiedliwienia ich postawy, niemniej nie można zacierać występujących między poszczególnymi uczestnikami przedsięwzięcia różnic.

Wszyscy zeznający starali się minimalizować swoją rolę w procederze. Nie jest rolą sądu cywilnego dokonywanie w tym zakresie bardziej szczegółowych ustaleń, nie są one bowiem niezbędne do rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu cywilnego.

IV. Ocena prawna

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zasadny był zarzut pozwanej braku legitymacji czynnej. Powódka nie nabyła bowiem roszczenia z umowy ubezpieczenia, skoro umowa ta nie została w ogóle zawarta (podobnie jak zresztą i umowa pierwszej cesji). Jak bowiem zostało przez sąd ustalone, K. L. (2), rzekoma ubezpieczająca, żadnej umowy nie zawierała, a na umowie nie widnieje jej podpis. Nie można więc zatem z umowy tej wywodzić jakichkolwiek roszczeń.

Niezależnie od tego wskazać należy, że nawet gdyby K. L. (2) podpisała znajdujące się w aktach dokumenty, na których powódka oparła swoje roszczenie, powództwo podlegałoby oddaleniu na podstawie art. 5 k.c. jako stanowiące przejaw nadużycia prawa. Stanowiłoby bowiem wówczas sztandarowy przykład wykorzystania instytucji ochrony konsumentów, jaką są przepisy o klauzulach abuzywnych, nie w celu ochrony konsumentów, tylko prowadzenia własnej działalności gospodarczej nakierowanej na uzyskiwanie korzyści kosztem towarzystw ubezpieczeniowych. Co istotne, niniejsza sprawa nie ma zupełnie nic wspólnego z ochroną konsumenta (nawet kontryfaktycznie przyjmując, że K. L. (2) jako konsument rzeczywiście podpisała stosowne dokumenty) – „konsument” w modelu działalności powodowej fundacji i szerzej, M. U., nie był bowiem podmiotem (zdominowanym przez przedsiębiorcę) a „przedmiotem” służącym M. U. do zapewnienia sobie (ściślej: kontrolowanym lub powiązany podmiotom) źródła nieuzasadnionego ekonomicznie ani moralnie dochodu kosztem pozwanego przedsiębiorcy. Jego („konsumenta”) rola sprowadzała się do „podpisania dokumentów”, po czym wszelkie dalsze czynności, w tym opłacanie składek, było już w gestii M. U. i osób z nim współpracujących. Nawet jeśli część w ten sposób osiąganego zysku była lub miała być przekazana takiemu „konsumentowi” nie zmienia to tego, że tego typu osoba jedynie nominalnie mogła stwarzać pozory konsumenta, w rzeczywistości jednak nie kwalifikowała się jako podmiot, z uwagi na który powstały prokonsumenckie regulacje w prawie UE, w tym dyrektywa nr 93/13, której implementacją jest art. 3851 § 1 k.c.

Uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie, jak to sugerował pełnomocnik powódki, „zamykając oczy” na całokształt sytuacji (k. 99), stanowiłoby zaprzeczenie wymiaru sprawiedliwości, sąd zostałby bowiem sprowadzony do roli kolejnego (obok „konsumenta”) narzędzia w tym nagannym procederze opartym na instrumentalnym wykorzystaniu prokonsumenckiej linii orzeczniczej dotyczącej tzw. polisolokat.

V. Koszty procesu

O kosztach sąd orzekł na podstawie odpowiedzialności za wynik procesu stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.c. Powódka jako przegrywająca obowiązana jest zwrócić poniesione przez pozwaną koszty, na które złożyły się: opłata skarbową od złożonego dokumentu pełnomocnictwa (17 zł) i wynagrodzenie radcy prawnego stosownie do § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (1 800 zł).

Z.ądzenia:

- odnotować uzasadnienie;

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanej r. pr. R.-L. przez umieszczenie w portalu informacyjnym.

W., 17 marca 2022 roku asesor sądowy M. J.